

PATVIRTINTA
Tauragės rajono savivaldybės tarybos
2026 m. d. sprendimu Nr.

**TAURAGĖS RAJONO
SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS
SVEIKATOS BIURAS**

**TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS
SVEIKATOS STEBĖSENOS 2024 METŲ ATASKAITA**

1. ĮVADAS

Visuomenės sveikatos stebėseną Tauragės rajono savivaldybėje vykdoma vadovaujantis Bendraisiais savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pateikiami rodikliai atspindi, kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. strategijos (toliau – LSS) tikslai ir jų uždaviniai.

Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje.

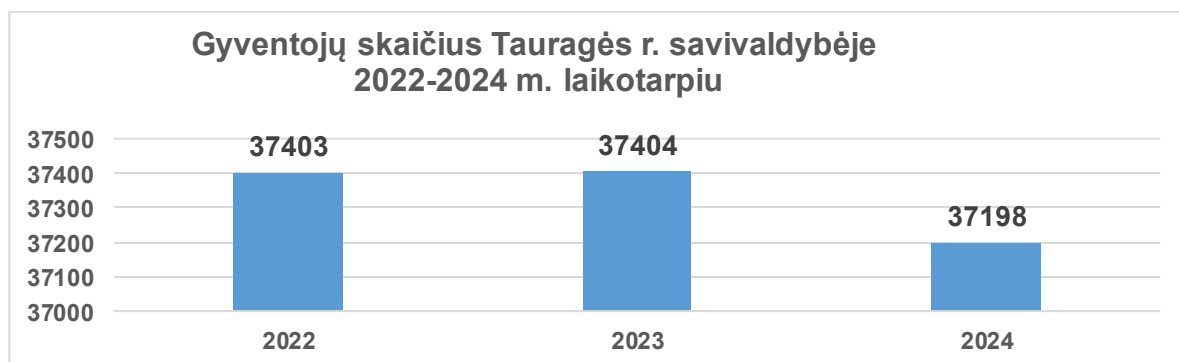
Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos tikslas – pateikti pagrindinius savivaldybės gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindų pateikti rekomendacijas bei prioritетines kryptis savivaldybės plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms.

Ataskaita parengta naudojantis sveikatos statistikos duomenų šaltiniais: Valstybės duomenų agentūros portalu, Visuomenės sveikatos stebėsenos informacine sistema ir Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Tauragės departamento Užkrečiamųjų ligų valdymo skyriaus duomenimis.

2. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

Valstybės duomenų agentūros duomenimis 2024 m. Tauragės rajono savivaldybėje gyveno 37 198 (1 pav.) gyventojai, iš kurių 46 % (17 255) sudarė vyrai ir 54 % (19 943) – moterys. Lyginant su 2023 m. (37 404) gyventojų skaičius sumažėjo 206 asmenimis.

Lietuvoje 2024 m. gyveno 2 885 891 gyventojas (28 612 gyventojų daugiau nei 2023 m.), iš kurių 53 % (1 519 986) sudarė moterys ir 47 % (1 365 905) – vyrai.

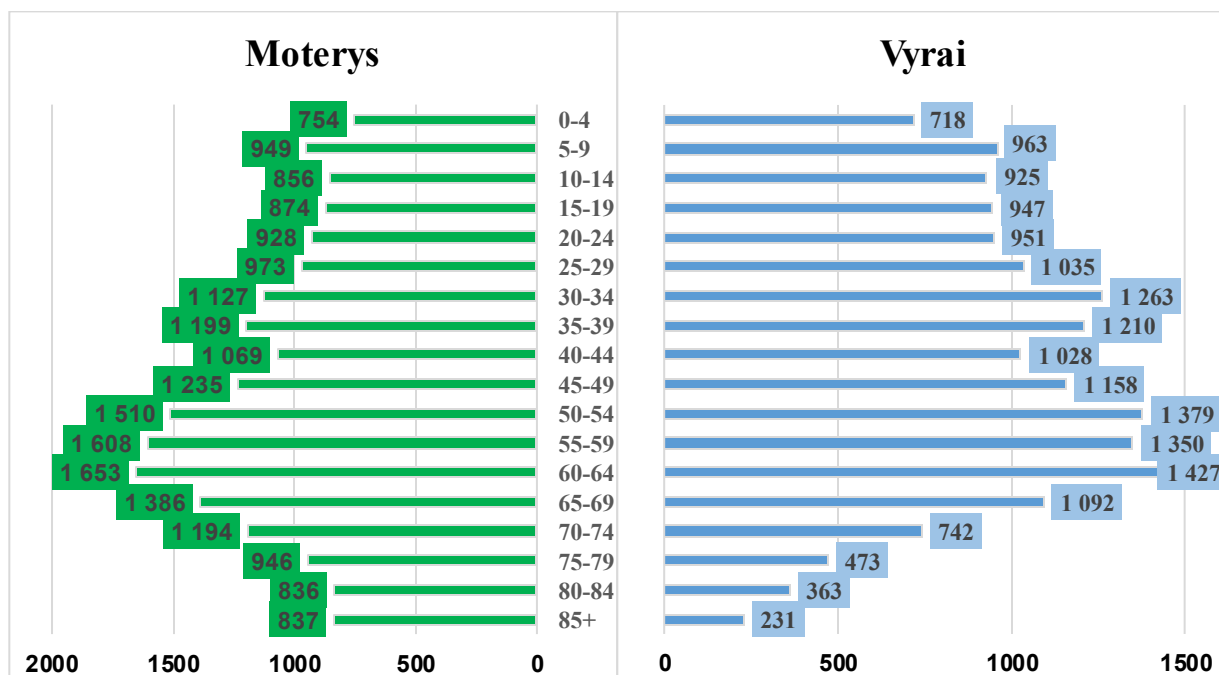

1 pav. Gyventojų skaičius Tauragės rajono savivaldybėje 2022–2024 m. laikotarpiu.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros duomenys

2024 m. **didžiausią** Tauragės rajono savivaldybės **darbingo amžiaus** (20–64 m.) gyventojų dalį pagal penkmetines amžiaus grupes (2 pav.) sudarė **60–64 m. amžiaus moterys** (1 653) ir **vyrai** (1 427), o **mažiausią** – **20–24 m. moterys** (928) ir **vyrai** (951). Savivaldybėje pastebimas gyventojų senėjimas.

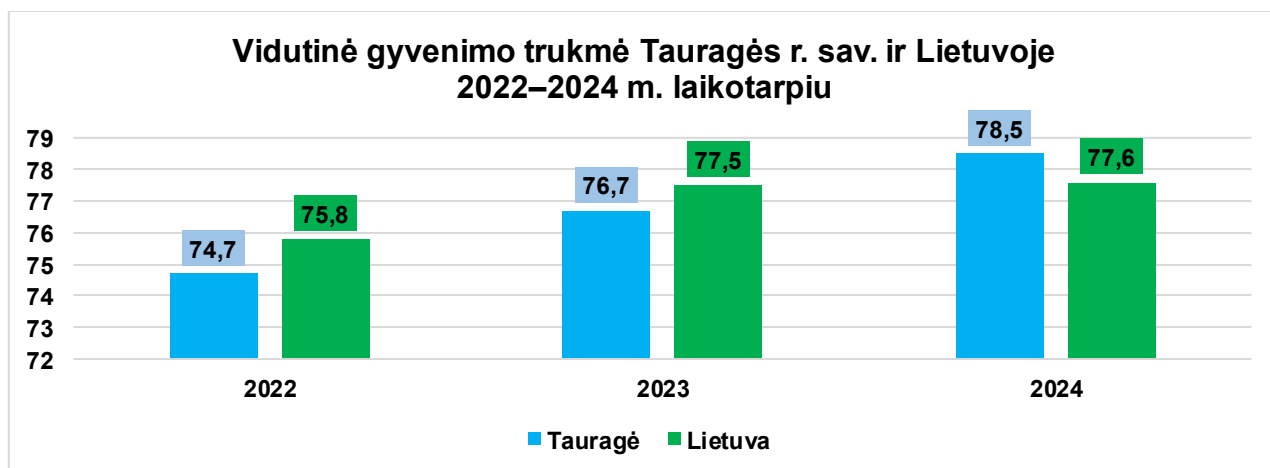
Tauragės rajono savivaldybės gyventojų amžiaus profilis 2024 m.

2 pav. Tauragės rajono savivaldybės gyventojų demografinis medis 2024 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros duomenys

Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. strategijoje (toliau – LSS) vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės siektinas rodiklis numatytas 77,5 m. Vidutinės gyvenimo trukmės ilgėjimas parodo mažėjančią bendrą rizikos veiksnių poveikį, ligų paplitimą, vykdomų intervencijų bei gydymo veiksmingumą.

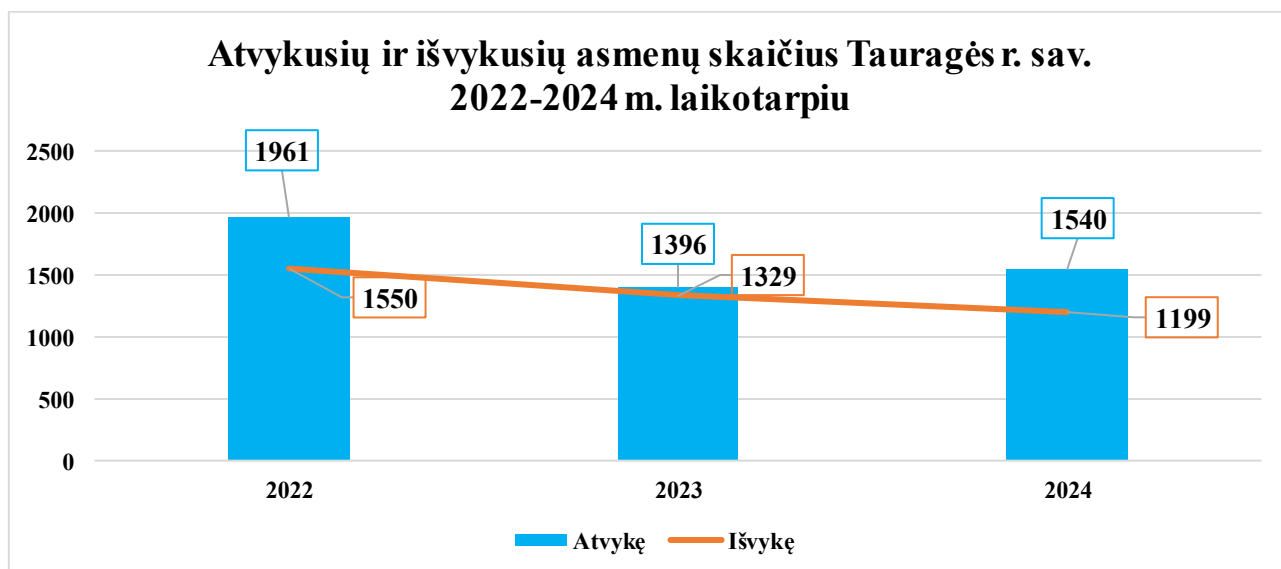

3 pav. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Tauragės r. sav. ir Lietuvoje 2022–2024 m. laikotarpiu.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros duomenys

2024 m. Tauragės rajono savivaldybėje šis rodiklis (3 pav.) padidėjo 1,8 m., lyginant su 2023 m. ir buvo didesnis 1 m. nei siektinas LSS bei 0,9 m. didesnis nei Lietuvos rodiklis.

Valstybės duomenų agentūros duomenimis 2022-2024 m. laikotarpiu išvykusių asmenų skaičius Tauragės rajono savivaldybėje (4 pav.) mažėjo (2022 m. – 1550 asmenų, 2023 m. – 1329 asmenys, 2024 m. – 1199 asmenys), o atvykusiųjų skaičius kito netolygiai (2022 m. – 1961 asmuo, 2023 m. – 1396 asmenys (sumažėjo 565 asmenimis), 2024 m. – 1540 asmenų (padidėjo 144 asmenimis)).

4 pav. Atvykusių ir išvykusių asmenų skaičius Tauragės r. savivaldybėje 2022–2024 m. laikotarpiu.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros duomenys

3. SOCIOEKONOMINĖ SITUACIJA

Ilgalaikio nedarbo lygis – nedarbas, trunkantis ilgiau nei metus, procentas nuo darbo jėgos. Šis socialinio ir ekonominio poveikio sveikatai veiksnių rodiklis parodo ilgalaikio nedarbo lygį, kuris turi nemažą įtaką fizinei ir psichikos sveikatai. Jį galima priskirti sveikatos rizikos grupei.

2024 m. Tauragės rajono savivaldybėje ilgalaikio nedarbo lygio rodiklis siekė 1,9 proc. (431 asmuo) darbingo amžiaus asmenų. Lyginant su 2023 m. (1,8 proc., 412 asmenų) šis rodiklis padidėjo 0,1 proc. (19 asmenų).

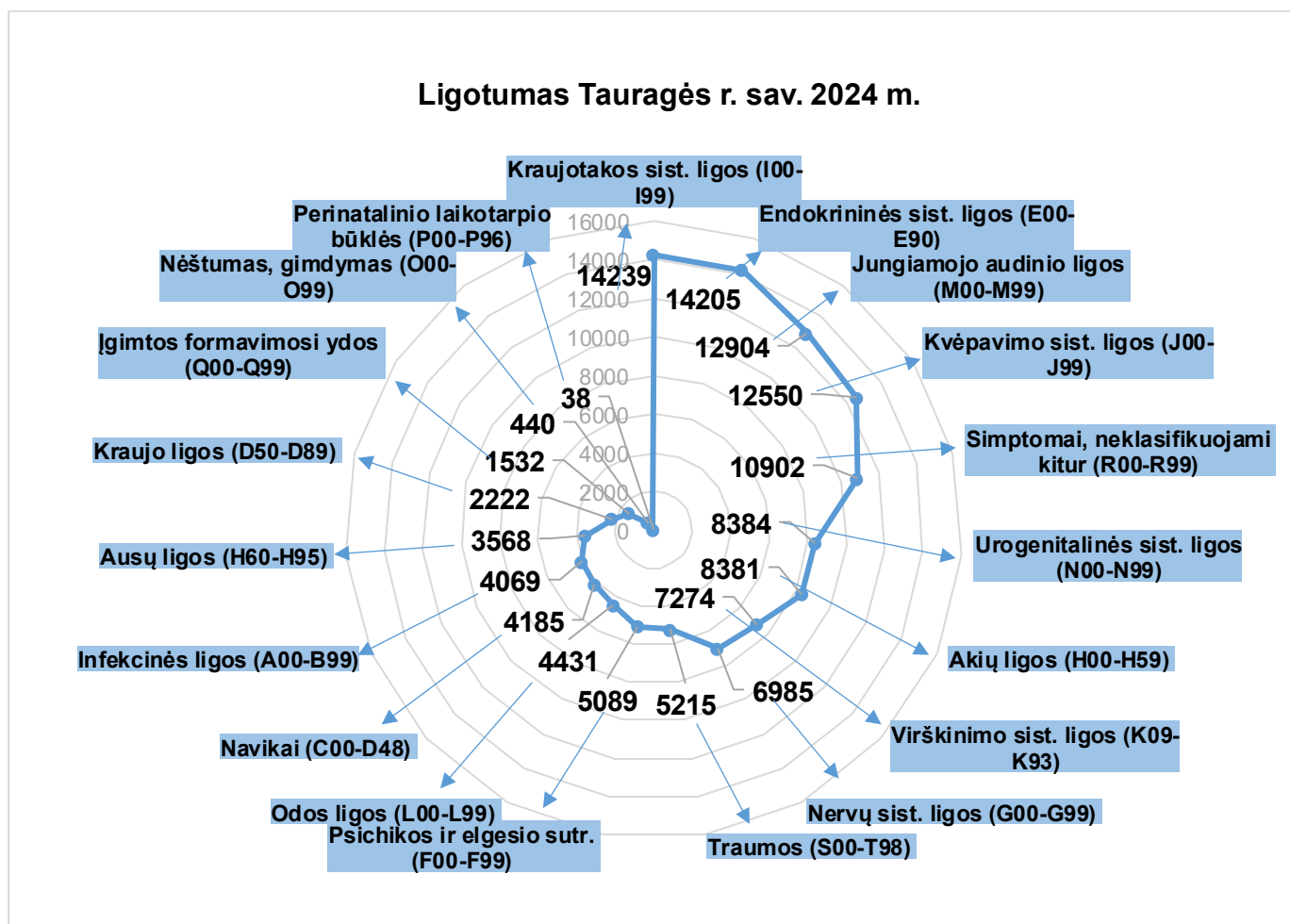
Registruoto nedarbo lygis 2024 m. savivaldybėje siekė 9,0 proc. (2065 asmenys). Lyginant su 2023 m. (8,3 proc. (1933 asmenys)), padidėjo 0,7 proc. (132 asmenys).

4. SVEIKATA

Sergamumo ir ligotumo statistinių rodiklių tikslas – stebėti ir vertinti gyventojų sveikatos būklę pagal susirgimus, užregistruotus sveikatos priežiūros įstaigose, stebėti sergančių gyventojų charakteristikas, sveikatos būklės rodiklių pokyčius. Šie rodikliai yra

tiesiogiai skaičiuojami iš administracinio duomenų šaltinio – Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinės sistemos (toliau – PSDF IS). Skaičiuojami tik duomenys, įvesti į PSDF IS, kuriuos įveda visos sveikatos priežiūros įstaigos, turinčios sutartis su Ligoninių kasomis. Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinėje sistemoje sergamumo duomenys nėra teikiami dėl jų skaičiavimo metodinių aspektų ir tikslumo. Ligojumo duomenys yra metodiškai patikimesni.

Ligojumas – bendras visų žinomų ligos atvejų skaičiaus ir gyventojų skaičiaus santykis tam tikru laiko momentu metų gale. **Didžiausi** Tauragės rajono savivaldybėje 2024 m. užregistruoti **ligojumo rodikliai** (5 pav.): **ligojumas kraujotakos sistemos ligomis (14 239 atvejai)**, ligojumas endokrininės sistemos ligomis (14 205 atvejai), ligojumas jungiamojo audinio ligomis (12 904 atvejai), ligojumas kvėpavimo sistemos ligomis (12 550 atvejai), o **mažiausias** – **ligojumas perinatalinio laikotarpio būklės ligomis (38 atvejai)**.

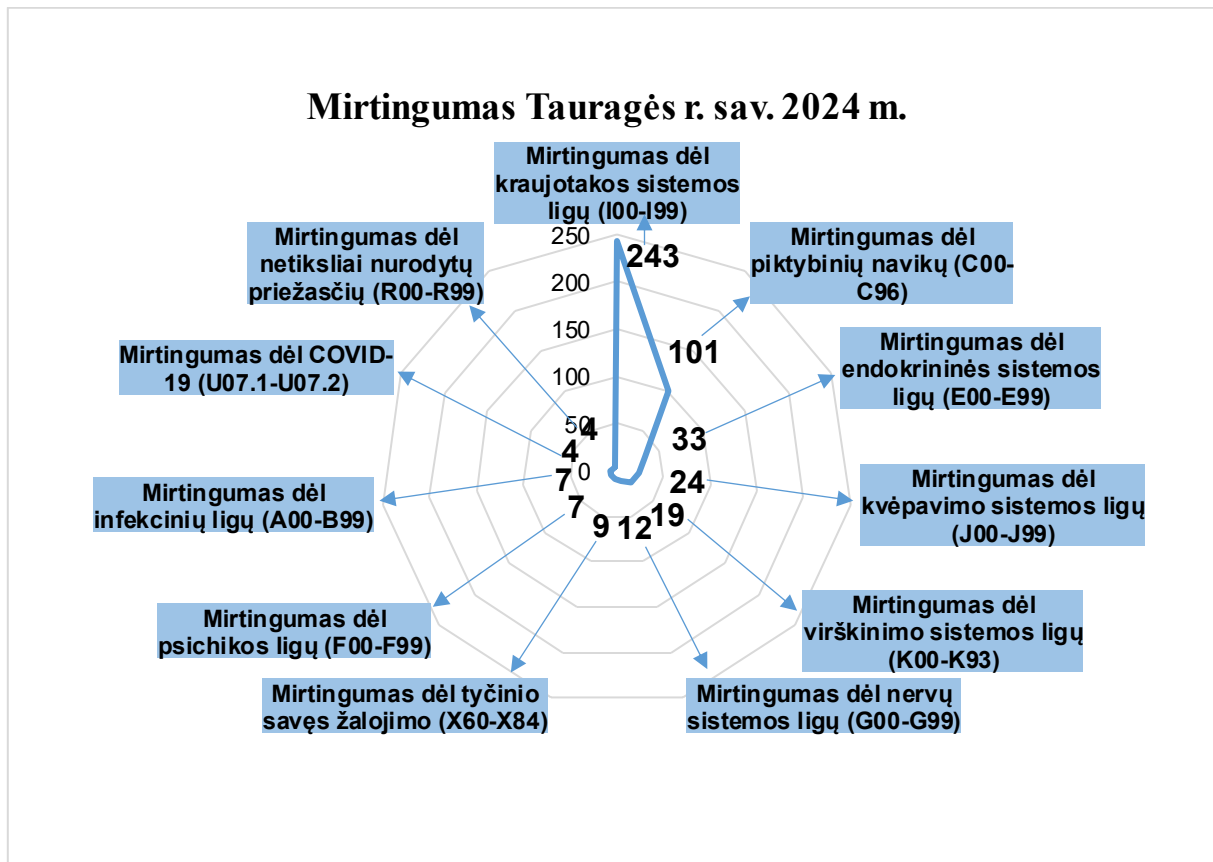

5 pav. Ligojumo rodikliai (absoliutūs skaičiai) Tauragės rajono savivaldybėje 2024 m.

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

Mirtingumas – per metus dėl tam tikros priežasties mirusių asmenų ir vidutinio metinio gyventojų skaičiaus santykis.

Didžiausia Tauragės rajono savivaldybės gyventojų dalis 2024 m. mirė dėl **kraujotakos sistemos ligų** – 243 asmenys, dėl **piktybinių navikų ligų** – 101 asmuo (6 pav.).

6 pav. Mirusiųjų skaičius pagal mirties priežastis Tauragės rajono savivaldybėje 2024 m.

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

Lyginant 2023 m. ir 2024 m. mirtingumo rodiklius Tauragės rajono savivaldybėje, 2024 m. mirtingumas **padidėjo** dėl endokrininės sistemos ligų 15 atvejų, dėl kvėpavimo sistemos ligų – 6 atvejais, dėl nervų ligų – 3 atvejais ir dėl simptomų, neklasifikuojamų kitur, ligų – 2 atvejais.

Sumažėjo mirtingumas dėl kraujotakos sistemos ligų 40 atvejų, dėl virškinimo sistemos ligų – 9 atvejais, dėl tyčinio savęs žalojimo – 6 atvejais, dėl piktybinių navikų ligų – 4 atvejais, dėl psichikos ir infekcinių ligų – po 3 atvejus, dėl COVID-19 – 2 atvejais.

5. 2024 M. MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ GYVENSENOS TYRIMAS

2024 m. Tauragės r. savivaldybėje buvo atliktas reprezentatyvios imties atrankinis mokyklinio amžiaus vaikų (5, 7 ir 9 klasių) gyvensenos tyrimas, vadovaujantis 2003 m. rugpjūčio 11 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ ir Higienos instituto (HI) parengta gyvensenos tyrimų organizavimo ir vykdymo metodika.

Anketinei apklausai naudotas su Sveikatos apsaugos ministerija suderintas standartizuotas klausimynas. Iš viso tyrime dalyvavo 623 Tauragės rajono savivaldybės mokiniai, iš jų: 211 penktokų, 212 septintokų ir 200 devintokų. Klausimyno rodikliai suskirstyti į 4 grupes (1 priedas):

- sveikatos vertinimas, laimingumas (ir patyčios);
- sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas ir mitybos įpročiai, bandymas pakeisti gyvenseną);
- rizikingas elgesys (tabako, elektroninių cigarečių rūkymas, alkoholio vartojimas, narkotinių medžiagų vartojimas);
- saugumas (atšvaitų nešiojimas ir saugos diržų segėjimas).

1. Laimingumas, sveikatos ir išvaizdos vertinimas. Laimingiausi (75,8 proc.) ir savo sveikatą vertinantys kaip gerą arba labai gerą (79,1 proc.) bei patenkinti savo išvaizda (43,6 proc.) Tauragės r. savivaldybėje buvo penktokai.

2. Sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas, pasyvus laisvalaikis ir mitybos įpročiai, burnos higiena):

2.1. fizinis aktyvumas ir pasyvus laisvalaikis. Vaikų, kurie 5 ir daugiau dienų mankštinaisi ar sportuoja bent 60 minučių, įskaitant fizinio ugdymo pamokose, didžiausią dalį sudarė septintokai (36,8 proc.), ne pamokų metu – didžiausią dalį sudarė penktokai (12,3 proc.), vaikų, kurie vidutiniškai 4 ir daugiau valandų per dieną praleidžia prie ekranų (televizoriaus, kompiuterio, planšetės, išmaniojo telefono), didžiausią dalį sudarė devintokai (40,5 proc.).

2.2. mitybos įpročiai bei burnos higiena. Penktokai sudarė didžiausią dalį vaikų, kurie kasdien valgo pusryčius (52,1 proc.), bent kartą per dieną valgo vaisius (neskaitant sulčių) (33,2 proc.), papildomai nededa druskos į paruoštą maistą (35,1 proc.), bent kartą per dieną geria gazuotus saldžiuosius gėrimus (8,1 proc.).

Devintokai sudarė didžiausią dalį vaikų, kurie valosi dantis šepetėliu ir pasta dažniau nei kartą per dieną (64,5 proc.), kurie bent kartą per dieną valgo daržoves (neskaitant bulvių) (33,0 proc.), kurie bent kartą per dieną valgo saldumynus (19,5 proc.), kurie bent kartą per savaitę geria energinius gėrimus (22,5 proc.).

3. Rizikingas elgesys (tabako, elektroninių cigarečių rūkymas, alkoholio, narkotinių medžiagų vartojimas, patyčios ir saugumas kelyje, namuose bei mokykloje):

3.1. tabako gaminių bei elektroninių cigarečių vartojimas. Vaikų, kurie per paskutines 30 dienų (13,0 proc.), kurie per paskutinius 12 mėnesių (26,5 proc.) bent kartą rūkė tabako gaminius, kurie per paskutines 30 dienų (17,0 proc.), kurie per paskutinius 12

mėnesių (32,5 proc.) bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, didžiausią dalį sudarė devintokai.

3.2. alkoholio vartojimas. Vaikų, kurie per paskutines 30 dienų (15,0 proc.), kurie per paskutinius 12 mėnesių (50,5 proc.) bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, didžiausią dalį sudarė devintokai.

3.3. narkotinių medžiagų vartojimas. Vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo kanapes („žolę“, marihuaną, hašišą) (4,5 proc.), vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo kitus narkotikus nei kanapes (4,0 proc.) didžiausią dalį sudarė devintokai.

3.4. saugumas kelyje. Vaikų, kurie visada tamsiu paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus (23,7 proc.), kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobiliu (84,8 proc.), kurie visada dėvi šalmą važiuodami dviračiu (17,6 proc.) didžiausią dalį sudarė penktokai.

3.5. patyčios. Vaikų, iš kurių tyčiojosi kiti mokiniai per paskutinius 2 mėnesius (55,0 proc.), kurie per paskutines 30 dienų (17,5 proc.), kurie per paskutinius 12 mėnesių (29,4 proc.) patyrė patyčias socialiniuose tinkluose, elektroniniu paštu ar telefonu didžiausią dalį sudarė penktokai.

Didžiausia dalis vaikų, kurie patys tyčiojosi iš kitų mokinių per paskutinius 2 mėnesius, buvo tarp septintokų (35,8 proc.).

3.6. saugumas namų ir mokyklos aplinkoje. Vaikų, kuriuos per paskutinius 2 mėnesius mušė ar kitaip fiziškai baudė tėvai (16,6 proc.) didžiausią dalį sudarė penktokai.

Vaikų, kurie jaučiasi saugūs namų aplinkoje (97,5 proc.), kurie jaučiasi saugūs mokyklos aplinkoje (81,0 proc.) didžiausią dalį sudarė devintokai.

6. 2024 M. TAURAGĖS R. SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIAI

2024 m. Tauragės r. savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profiliai pateikiami pagal šviesoforo spalvas (1 lentelėje) – žalia spalva reiškia geriausią situaciją atspindintį rodiklį, geltona – tenkinamą, raudona – blogiausią.

1 lentelė. Tauragės r. sav. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis pagal šviesoforo spalvas.

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės		Lietuvos reikšmės			Santykis Savivaldybė/Lietuva
	2024/2023 m. rodikliai, jų pokytis	2024 m. rodiklis (kiekis)	2024 m. rodiklis	Blogiausia rodiklio reikšmė tarp 60 sav. 2024 m.	Geriausia rodiklio reikšmė tarp 60 sav. 2024 m.	
1	2	3	4	5	6	7
2 stulpelyje rodyklės atspindi 2024 m. pokytį neigiamą ↓, teigiamą ↑, ar nepakitęs →, lyginant su 2023 m. rodikliu						

Strateginis tikslas – pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai						
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	↑ 78,5 (76,7)	79	77,6	72,1	84,9	1,01
Išvengiamas mirtingumas, proc.	↓ 76,7 (79,7)	165	75,7	86,4	65,8	1,01
1 tikslas. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį						
1.1. Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą						
Savižudybių sk. (X60-X84) 100 000 gyv.	↓ 24,2 (40,2)	9	19,6	67,1	0,0	1,23
Standartizuotas mirtingumas dėl tyčinio savęs žalojimo (X60-X84) 100 000 gyv.	↓ 23,0 (40,4)	9	18,8	57,8	0,0	1,22
Bandymų žudyti skaičius (X60-X64, X66-X84) 100 000 gyventojų	↓ 18,8 (42,9)	7	43,9	138,9	0,0	0,43
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksł. (2024)	↓ 78,5 (83,8)	264	52,9	190,4	25,5	1,48
Ilg. nedarbo lygis, darbo jėgos, proc.	↑ 1,9 (1,8)	431	1,8	3,9	0,2	1,06
Gyv. skaičiaus pokytis 1000 gyv.	↑ 2,9 (-5,5)	107	1,7	-55,8	43,6	1,71
1.2. Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu						
Mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	↓ 91,3 (107,2)	34	79,5	248,1	28,2	1,15
Standartizuotas mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	↓ 83,4 (101,7)	34	75,7	205,7	20,3	1,10
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, sk. 1000 moksleivių	↓ 375,6 (397,7)	1682	338,9	624,3	204,4	1,11
Soc. pašalpos gavėjų sk. 1000 gyv.	↓ 28,4 (32,8)	1056	22,2	76,0	1,5	1,37
Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	↓ 24,2 (26,8)	9	19,4	63,7	0,0	1,25
Sergamumas tuberkulioze (+recidyvai) (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	↓ 26,8 (34,9)	10	22,5	70,4	0,0	1,19
2 tikslas. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką						
2.1. Kurti saugias darbo ir sveikatos buities sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą						
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, sk. 10 000 gyv.	↑ 1,7 (1,3)	4	0,9	4,2	0,0	1,89
Traumų dėl nukritimų (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje sk. 10 000 gyv.	↓ 115,2 (117,4)	95	136,0	228,7	61,3	0,85
Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, sk. 10 000 gyv.	↑ 71,2 (67,7)	164	64,9	108,5	50,6	1,10
Naujai susirgusių žarnyno infekc. ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyv. (ULAC duom.)	↑ 185,8 (17,7)	692	152,7	263,3	0,9	1,22
2.2. Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį						
Mirtingumas dėl paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	↓ 2,7 (5,4)	1	4,4	26,5	0,0	0,61

Standartizuotas mirtingumas dėl paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	↓ 2,0 (5,3)	1	4,2	23,8	0,0	0,48
Mirtingumas dėl nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	↓ 18,8 (24,1)	7	14,3	62,1	0,0	1,31
Standartizuotas mirtingumas dėl nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	↓ 16,2 (21,0)	7	13,6	63,5	0,0	1,19
2.3. Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių						
Mirtingumas transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyv.	↓ 5,4 (8,0)	2	5,0	28,5	0,0	1,08
Standartizuotas mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V99) 100 000 gyv.	↓ 5,0 (8,9)	2	4,8	29,8	0,0	1,04
Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	→ 0,0 (0,0)	0	1,4	14,7	0,0	0,00
Pėsčiųjų standartizuotas mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	→ 0,0 (0,0)	0	1,3	12,7	0,0	0,00
Traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) skaičius 100 000 gyv.	↓ 56,0 (56,3)	21	57,5	10,2	0,0	0,97
2.4. Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą						
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km.	↓ 162,0 (168,2)	162	744,0	38512,0	16,0	0,22
Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams, proc.	↓ 74,5 (75,7)	27713	-	-	-	-
Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams, proc.	↓ 71,1 (72,2)	26457	-	-	-	-
3 tikslas. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą						
3.1. Sumažinti alk. gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psich. medžiagų vartojimą ir prieinamumą						
Mirtingumas dėl narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↑ 5,4 (0,0)	2	3,3	20,5	0,0	1,64
Standartizuotas mirtingumas dėl narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↑ 6,0 (0,0)	2	3,3	26,0	0,0	1,82
Mirtingumas dėl alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↓ 8,1 (10,7)	3	23,4	94,4	0,0	0,35
Standartizuotas mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu 100 000 gyv.	↓ 8,7 (9,2)	3	22,2	88,5	0,0	0,39
Gyv. sk., tenkantis 1 tabako licenc.	↑ 181,7 (178,5)	37252	212,8	57,2	1395,6	0,85
Gyv. sk., tenkantis 1 alkoholio licenc.	↑ 153,9 (147,4)	37252	172,7	39,3	1194,1	0,89
Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais 100 000 gyv.	→ 50,9 (50,9)	19	82,5	417,9	0,0	0,62
3.2. Skatinti sveikos mitybos įpročius						
Kūdikių, žindyčių išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)	↓ 32,0 (36,2)	33	36,3	6,6	62,1	0,88

4 tikslas. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius						
4.1. Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais						
Išvengiamų hospitalizacijų (IH) sk. 1 000 gyv.	↓ 23,3 (26,9)	861	20,6	40,8	9,7	1,13
Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto sk. (18+ m.) 1 000 gyv.	→ 1,2 (1,2)	37	1,9	3,4	0,6	0,63
4.2. Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą						
Slaugytojų, tenkančių 1 gydytojui, sk.	↓ 2,6 (3,2)	238	1,7	1,1	6,0	1,53
Šeimos gydytojų sk. 10 000 gyv.	↑ 4,2 (3,8)	16	7,2	2,5	13,8	0,58
Apsilankymų pas gydytojus sk. 1 gyv.	↑ 10,0 (9,3)	371222	9,5	2,4	11,9	1,05
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) (visi) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	↑ 5,4 (2,7)	2	3,7	23,1	0,0	1,46
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (nauji atvejai) (TB registro duomenys)	↑ 5,4 (2,7)	2	2,6	23,1	0,0	2,08
Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B24, Z21, A50.0-A54, A56) 10 000 gyventojų (ULAC duomenys)	↑ 1,9 (1,3)	7	2,8	5,4	0,0	0,68
4.3. Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą						
Kūdikių mirt. 1000 gyvų gimusių	↑ 4,1 (0,0)	1	2,9	28,2	0,0	1,41
2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimtys, proc.	↓ 83,3 (97,8)	245	85,7	66,7	100,0	0,97
1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), proc.	↓ 85,2 (91,5)	218	88,4	57,1	100,0	0,96
Vaikų dalis, dalyvavusi krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, proc.	↑ 3,8 (3,7)	115	10,7	1,3	36,5	0,36
Vaikų, neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis, proc.	↓ 26,4 (30,2)	834	23,9	5,6	31,0	1,10
Paauglių (15–17 m.) gimdymų sk. 1000 15-17 m. moterų	↓ 0,0 (1,9)	0	1,5	20,5	0,0	0,00
4.4. Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę						
Mirtingumas dėl kraujotakos sist. ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	↓ 652,3 (758,7)	243	658,7	1225,8	449,1	0,99
Standartizuotas mirtingumas dėl kraujotakos sist. ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	↓ 586,2 (706,6)	243	636,0	979,6	412,1	0,92
Mirtingumas dėl piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	↓ 271,1 (281,5)	101	278,8	450,8	146,5	0,97

Standartizuotas mirtingumas dėl piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	↓ 230,6 (254,2)	101	260,7	356,8	92,1	0,88
Mirtingumas dėl cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.	↓ 91,3 (107,2)	34	144,5	415,2	73,3	0,63
Standartizuotas mirtingumas dėl cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.	↓ 79,9 (99,1)	34	139,2	340,0	65,5	0,57
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.	↑ 64,7 (48,5)	241	66,6	106,3	22,0	0,97
Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje, proc.	↑ 71,7 (71,0)	4410	61,2	27,4	77,6	1,17
Tikslinės populiacijos dalis, 3 metų bėgyje dalyvavusi gimdos kaklelio programoje, proc.	↑ 78,1 (65,1)	6926	73,9	39,2	91,0	1,06
Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje, proc.	↑ 65,0 (63,5)	8666	56,5	30,6	70,4	1,15
Tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi SKL programoje, proc.	↑ 61,2 (54,7)	6659	52,3	25,4	73,0	1,17

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

2024 m. geriausią (žalia spalva) Tauragės rajono savivaldybės situaciją Lietuvos savivaldybių kontekste atspindi 21 rodiklis:

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė;

Gyv. skaičiaus pokytis 1000 gyv.;

Traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje sk. 10 000 gyv.;

Mirtingumas dėl paskendimo / standartizuotas mirtingumas dėl paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.;

Pėsčiųjų mirtingumas / standartizuotas pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.;

Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km.;

Mirtingumas / standartizuotas mirtingumas dėl alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.;

Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais 100 000 gyv.;

Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto sk. (18+ m.) 1 000 gyv.;

Slaugytojų, tenkančių 1 gydytojui, sk.;

Apsilankymų pas gydytojus sk. 1 gyv.;

Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20- B24, Z21, A50.0-A54, A56) 10 000 gyventojų (ULAC duomenys);

Vaikų, neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis, proc.;

Paauglių (15–17 m.) gimdymų sk. 1000 15-17 m. moterų;
 Standartizuotas mirtingumas dėl kraujotakos sist. ligų (I00-I99) 100 000 gyv.;
 Mirtingumas / standartizuotas mirtingumas dėl piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.;
 Mirtingumas / standartizuotas mirtingumas dėl cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.;
 Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.;
 Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje, proc.;
 Tikslinės populiacijos dalis, 3 metų bėgyje dalyvavusi gimdos kaklelio programoje, proc.;
 Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje, proc.;
 Tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi ŠKL programoje, proc.
Prasčiausią Tauragės rajono savivaldybės situaciją Lietuvos savivaldybių kontekste atspindi 24 rodikliai (raudona spalva):
 Savižudybių sk. / standartizuotas mirtingumas dėl tyčinio savęs žalojimo (X60-X84) 100 000 gyv.;
 Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 gyv. (2022 – 2023 m.);
 Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos, proc.;
 Mirtingumas / standartizuotas mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.;
 Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, sk. 1000 moksleivių;
 Socialinės pašalpos gavėjų sk. 1000 gyv.;
 Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys);
 Sergamumas tuberkulioze (+recidyvai) (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys);
 Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, sk. 10 000 gyv.;
 Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, sk. 10 000 gyv.;
 Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyv.;
 Mirtingumas / standartizuotas mirtingumas dėl nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.;
 Mirtingumas / standartizuotas mirtingumas dėl narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.;

Gyv. sk., tenkantis 1 tabako licencijai;
Gyv. sk., tenkantis 1 alkoholio licencijai;
Kūdikių, žindytų išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.);
Išvengiamų hospitalizacijų (IH) sk. 1 000 gyv.;
Šeimos gydytojų sk. 10 000 gyv.;
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) (visi) 100 000 gyv.;
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (nauji atvejai)
(TB registro duomenys);
Kūdikių mirt. 1000 gyvų gimusių;
2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepijimo apimtys, proc.;
1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, Haemophilus influenzae B skiepijimo apimtys (3 dozės), proc.;
Vaikų dalis, dalyvavusi krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, proc.

Likusieji savivaldybės rodikliai patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančią kvintilių grupę (geltona spalva).

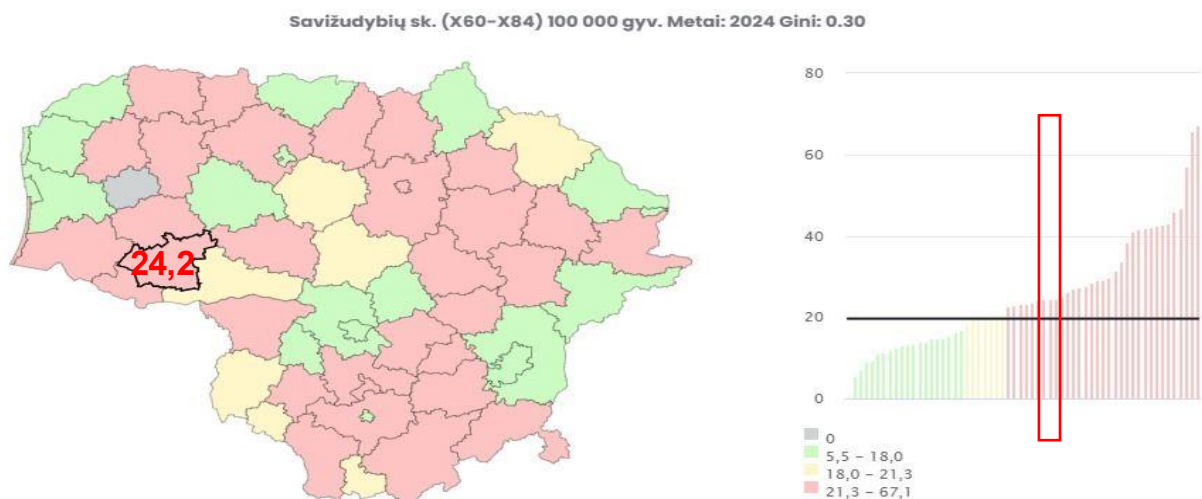
7. SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ

Išsamiai analizei, kaip prioritetinės sveikatos problemos, pasirinkti šie rodikliai:

1. Savižudybių skaičius (X60–X84) 100 000 gyventojų.
2. Sergamumas tuberkulioze (A15–A19) (tik nauji atvejai + recidyvai) 100 000 gyv.
3. 2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepijimo apimtys, proc.; 1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, Haemophilus influenzae B skiepijimo apimtys (3 dozės), proc.

7.1. Savižudybių skaičius (X60-X84) 100 000 gyv.

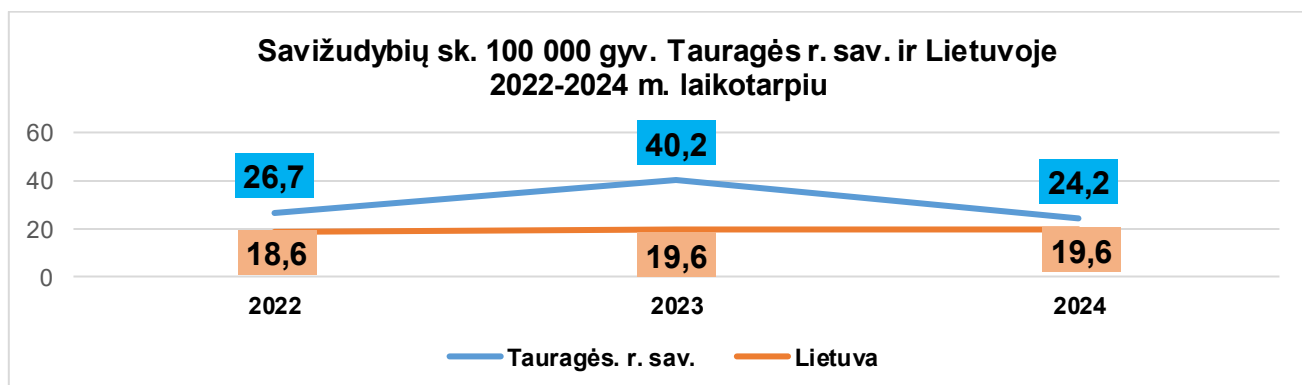
Savižudybių skaičius – vienas iš svarbiausių rodiklių, rodančių visuomenės psichikos sveikatos būklę. Nors šis 2024 m. savivaldybės rodiklis lyginant su 2023 m. (40,2 atvejai) sumažėjo, tačiau 2024 m. (24,2 atvejai) vėl viršijo Lietuvos vidurkį (19,6 atvejai) 1,23 karto ir tarp 60 savivaldybių buvo 33 vietoje, todėl pateko į blogą raudoną zoną (7 pav.). Didžiausias rodiklis Lietuvoje buvo Molėtų savivaldybėje (67,1 atvejų), o mažiausias – Rietavo savivaldybėje (0 atvejų).

7 pav. Savižudybių skaičius 100 000 gyv. Tauragės rajono savivaldybėje Lietuvos savivaldybių kontekste, 2024 m.

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

2024 m. Tauragės r. savivaldybėje savižudybių rodiklis 100 000 gyv. siekė 24,2 atvejus (8 pav.). Lyginant su 2023 m. (40,2 atvejais) šis rodiklis sumažėjo 1,7 karto, o su 2022 m. (26,7 atvejais) – 1,1 karto.

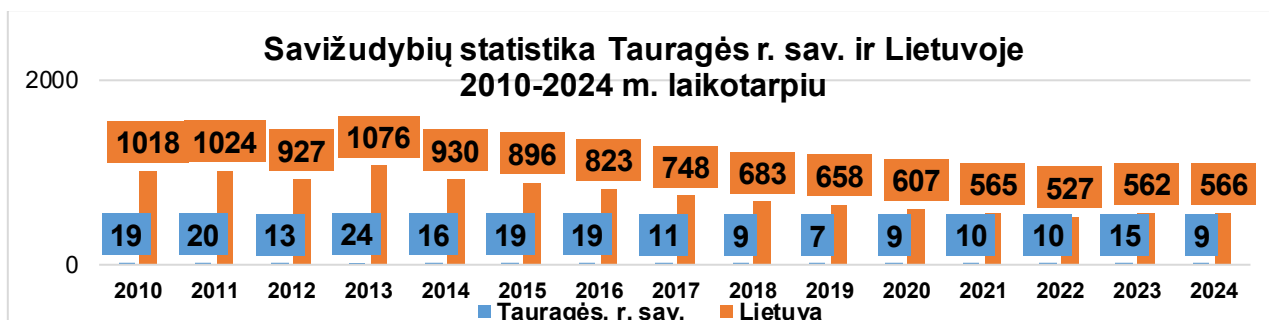

8 pav. Savižudybių skaičiaus 100 000 gyventojų rodiklis Tauragės rajono savivaldybėje ir Lietuvoje 2022– 2024 m. laikotarpiu.

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

Analizuojant absoliučius savižudybių atvejų skaičius Tauragės r. savivaldybėje 2010–2024 m. laikotarpiu (9 pav.) išryškėjo, kad didžiausias savižudybių skaičius buvo 2013 m. (24 atvejais), o mažiausias – 2019 m. (7 atvejais). 2021 m. ir 2022 m. savižudybių skaičius siekė 10 atvejų, 2023 m. – 15 atvejų, 2024 m. sumažėjo iki 9 atvejų.

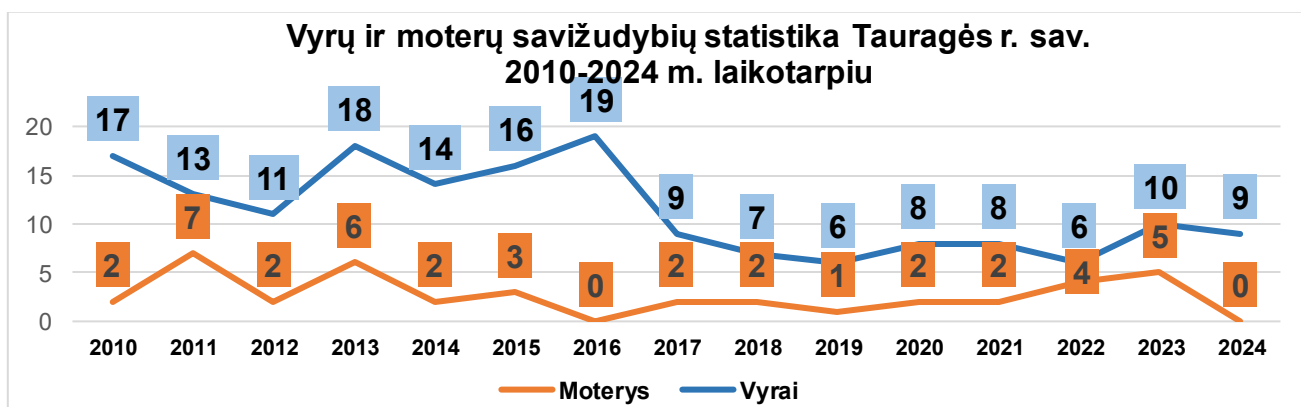
Lietuvoje 2010–2024 m. laikotarpiu didžiausias savižudybių skaičius (9 pav.) buvo 2013 m. (1 076 atvejais), o mažiausias – 2022 m. (527 atvejais). Analizuojant paskutinių trijų metų duomenis, Lietuvoje fiksuojamas savižudybių sk. didėjimas (2022 m. – 527 atvejais, 2023 m. – 562 atvejais (padidėjo 35 atvejais), o 2024 m. – 566 atvejais (padidėjo 4 atvejais).

9 pav. Savižudybių statistika (absoliutūs skaičiai) Tauragės rajono savivaldybėje ir Lietuvoje 2010–2024 m. laikotarpiu.

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

Lyginant savižudybių statistiką tarp vyrų ir moterų Tauragės r. savivaldybėje 2010–2024 m. laikotarpiu didesnis savižudybių skaičius buvo vyrų nei moterų (10 pav.). Daugiausiai vyrų savižudybių užregistruota 2016 m. – 19 atvejų, o mažiausiai – po 6 atvejus – 2019 m. ir 2022 m. Moterų tarpe didžiausias savižudybių skaičius buvo 2011 m. – 7 atvejai, o mažiausias – 2016 m. ir 2024 m. – 0 atvejų.

10 pav. Vyrų ir moterų savižudybių statistika Tauragės rajono savivaldybėje 2010–2024 m. laikotarpiu.

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

2010–2024 m. laikotarpiu iš viso Tauragės r. sav. (11 pav.) nusižudė 210 gyventojų, iš kurių 171 vyrai (81 iš miesto, 90 iš kaimo) bei 39 moterys (23 iš miesto, 16 iš kaimo).

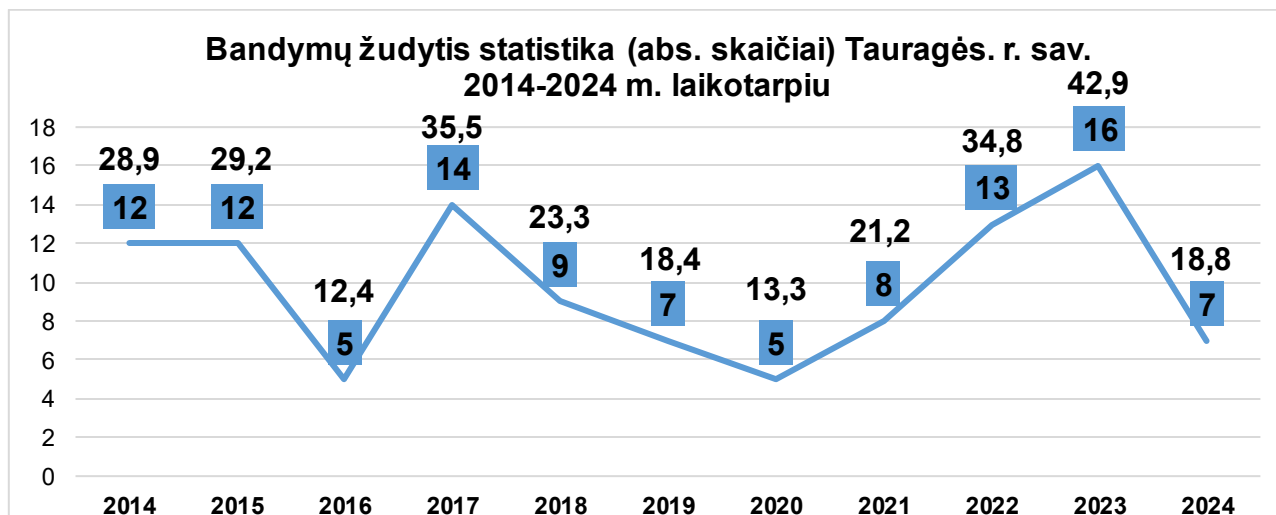
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tauragės r. sav. savižudybių skaičius	Iš viso: 19	Iš viso: 20	Iš viso: 13	Iš viso: 24	Iš viso: 16	Iš viso: 19	Iš viso: 19	Iš viso: 11	Iš viso: 9	Iš viso: 7	Iš viso: 9	Iš viso: 10	Iš viso: 10	Iš viso: 15	Iš viso: 9
	Moterų -2,	Moterų -7,	Moterų -2,	Moterų -6,	Moterų -2,	Moterų -3,	Moterų -0,	Moterų -2,	Moterų -2,	Moterų -1	Moterų -1	Moterų -2	Moterų -4	Moterų -5	Moterų -0
	Vyrų -17	Vyrų -13	Vyrų -11	Vyrų -18	Vyrų -14	Vyrų -16	Vyrų -19	Vyrų -9	Vyrų -7	Vyrų -6	Vyrų -8	Vyrų -8	Vyrų -6	Vyrų -10	Vyrų -9
Moterys iš miesto.	1	5	2	4	2	2	0	2	0	0	0	2	2	1	0
Moterys iš kaimo.	1	2	0	2	0	1	0	0	2	1	1	0	2	4	0
Vyrai iš miesto.	6	5	6	9	9	7	10	6	2	2	3	3	4	4	4
Vyrai iš kaimo.	11	8	5	9	5	9	9	3	5	4	5	5	2	6	6

11 pav. Vyrų ir moterų savižudybių statistika Tauragės rajono savivaldybėje 2010–2024 m. laikotarpiu.

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

2010–2024 m. laikotarpiu net 81 proc. visų savižudybių įvykdė vyrai. Tai patvirtina ryškią lyčių disproporciją ir poreikį prevencines priemones ypač orientuoti į vyrus. Iš visų nusižudžiusių asmenų didesnė dalis vyrų buvo iš kaimo vietovių, tuo tarpu moterų savižudybės dažniau fiksuotos mieste. Tai rodo galimus miesto ir kaimo gyventojų skirtingus socialinius ir psichosocialinius rizikos veiksnius.

Didžiausias užregistruotų bandymų žudytis atvejų skaičius Tauragės r. savivaldybėje 2014–2024 m. laikotarpiu (12 pav.) buvo užregistruotas 2023 m. (16 atvejų), o mažiausias – 2016 m. (5 atvejai) ir 2020 m. (5 atvejai). 2024 m. šis rodiklis siekė 7 atvejus.

12 pav. Bandymų žudytis atvejų skaičius 100 000 gyventojų Tauragės r. savivaldybėje 2014–2024 m. laikotarpiu.

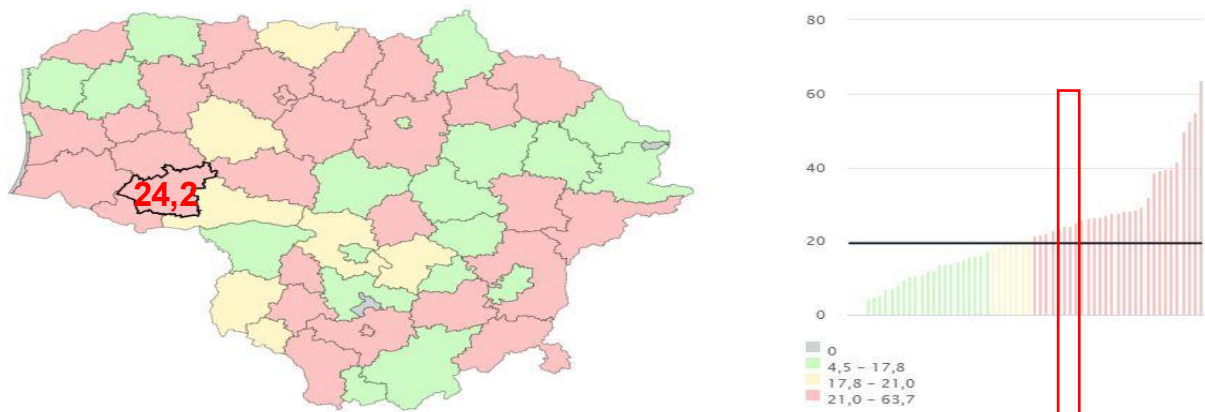
Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

7.2. Sergamumas tuberkulioze (A15–A19) (tik nauji atvejai) 100 000 gyv.

Vadovaujantis Nacionaline imunoprofilaktikos 2024–2028 metų programa (NIP), gerais vakcinacijos rodikliais laikomi tokie rodikliai, kai skiepimų apimtys pagal pagrindinius vertinimo kriterijus yra ne žemesni kaip 90–95 proc.

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Tauragės departamento Užkrečiamųjų ligų valdymo skyriaus (toliau – Tauragės NVSC) duomenimis Lietuvoje sergamumas tuberkulioze yra vienas didžiausių Europoje. Nors sergamumo tuberkulioze epidemiologinė situacija šalyje stabilizuojasi, tačiau Tauragės r. savivaldybėje ši problema išlieka aktuali.

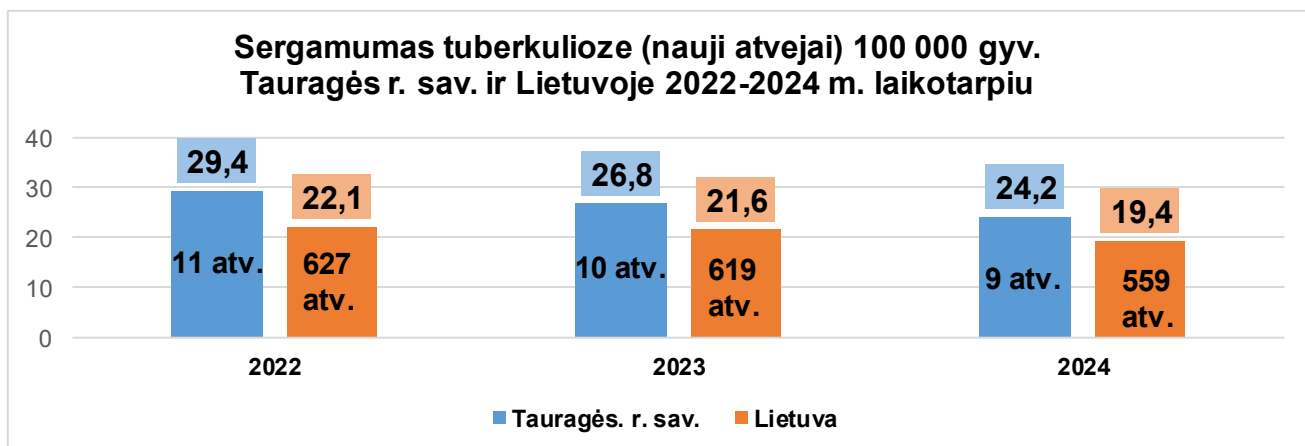
2024 m. Tauragės rajono savivaldybėje sergamumo tuberkulioze (tik nauji atvejai) 100 000 gyv. rodiklis (24,2 atvejai) 1,25 karto viršijo Lietuvos rodiklį (19,4 atvejai), o tarp 60 savivaldybių buvo 38 vietoje, todėl pateko į raudonąją zoną (13 pav.). Didžiausia rodiklio reikšmė tarp savivaldybių buvo Šalčininkų savivaldybėje (63,7 atvejų), o mažiausia – Visagino, Birštono ir Neringos savivaldybėse (0 atvejų).

13 pav. Sergamumas tuberkulioze (A15–A19) (tik nauji atvejai) 100 000 gyv. Tauragės rajono savivaldybėje Lietuvos savivaldybių kontekste, 2024 m.

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

Lyginant šį rodiklį 2022–2024 m. laikotarpiu Tauragės rajono savivaldybėje su Lietuvos vidurkiu išryškėjo, kad savivaldybės rodiklis mažėjo, tačiau išliko didesnis (2022 m. – 1,33 karto, 2023 m. – 1,24 karto, 2024 m. – 1,25 karto) nei Lietuvos (14 pav.).

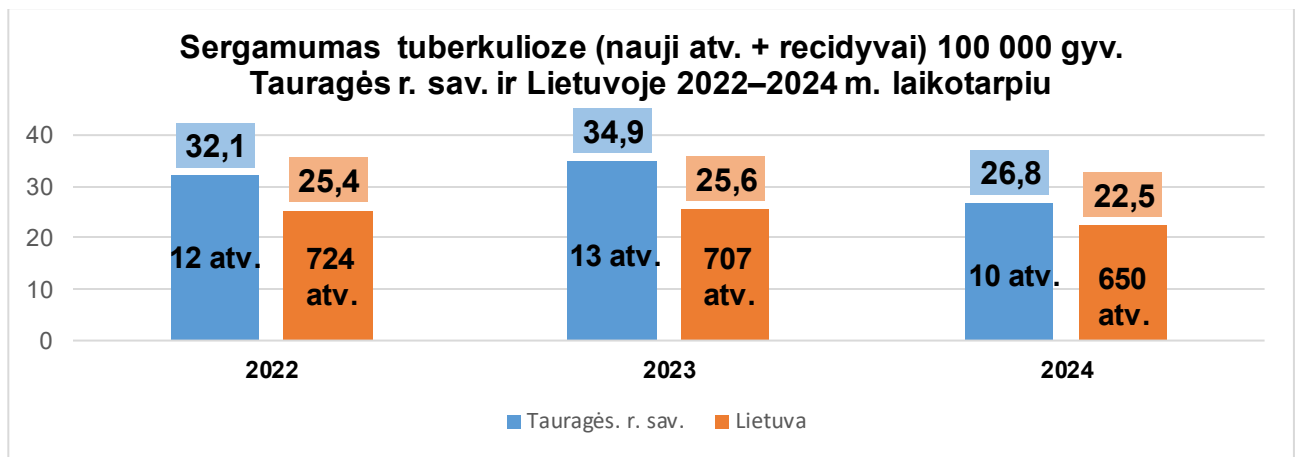

14 pav. Sergamumas tuberkulioze (A15–A19) (tik nauji atvejai) 100 000 gyv. Tauragės rajono savivaldybėje ir Lietuvoje 2022–2024 m. laikotarpiu.

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

Analizuojant absoliučius šio rodiklio skaičius – tiek Lietuvoje, tiek Tauragės r. savivaldybėje atvejų skaičiai mažėja.

Rodiklio – **sergamumas tuberkulioze (A15–A19 (nauji atvejai + recidyvai))** – atvejų skaičius **100 000 gyv.** savivaldybėje nuo 2022 m. (32,1 atvejais) iki 2023 m. (34,9 atvejais) padidėjo 1,1 karto, o nuo 2023 m. iki 2024 m. (26,8 atvejų) sumažėjo 1,3 karto, tačiau 2022–2024 m. laikotarpiu išliko didesnis nei Lietuvos (15 pav.). Lietuvoje šio rodiklio atvejų skaičius stipriai nepakito.

15 pav. Sergamumas tuberkulioze (A15–A19) (nauji atvejai + recidyvai) 100 000 gyv. Tauragės rajono savivaldybėje ir Lietuvoje 2022–2024 m. laikotarpiu.

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

Analizuojant savivaldybės atvejus pagal lytį išaiškėjo, kad daugiau serga vyrai nei moterys (2024 m. iš 10 atvejų sirgo 8 vyrai ir 2 moterys, 2023 m. iš 13 atvejų – 9 vyrai ir 4 moterys, 2022 m. iš 12 atvejų sirgo 8 vyrai ir 4 moterys). Tauragės NVSC duomenimis, pusė savivaldybės ligonių buvo hospitalizuoti. Išsiaiškinta, kad sergantieji nuo 29 iki 67 m. amžiaus buvo įvairių socialinių sluoksnių. Atlikus tuberkuliozės židinių epidemiologinę diagnostiką, nustatyti ir ištirti kontaktiniai asmenys.

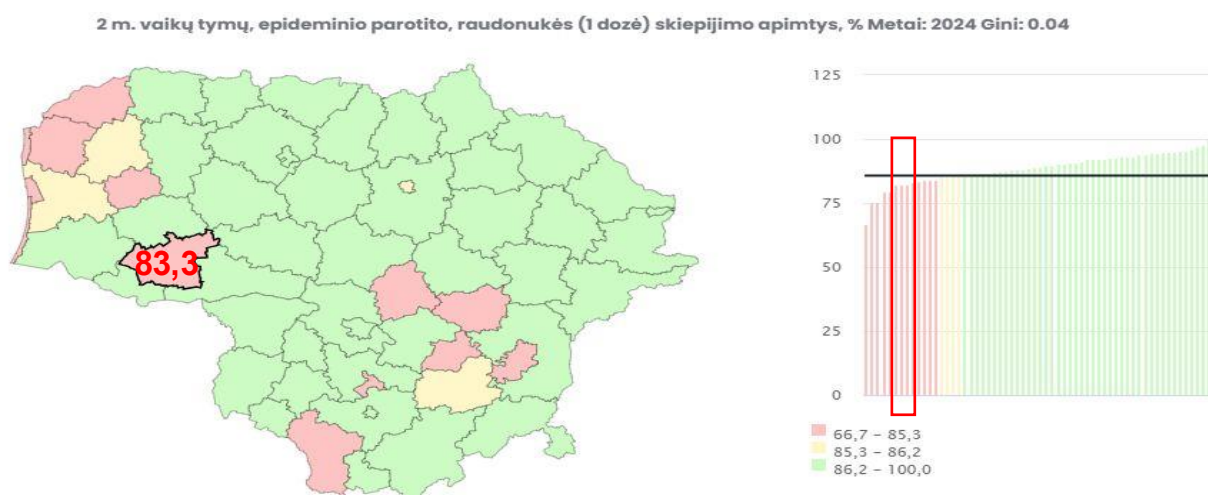
Efektyvi tuberkuliozės profilaktika apima naujagimių imunizavimą Kalmeto–Gereno lazdelių (*Bacillus Calmette–Guérin* (BCG)) vakcina, tuberkulino mėginių atlikimą vaikams bei suaugusiųjų tikrinimą, atliekant plaučių rentgenogramą. Naujagimių skiepijimo apimtys išlieka gana aukštos, tačiau pastaraisiais metais stebimas mažėjimas: 2022 m. paskiepyta 96,3 proc. vaikų, 2023 m. – 92,05 proc., o 2024 m. – 92,79 proc.

Tuberkulino mėginiai vaikams atliekami prieš pradedant lankyti mokyklą, tačiau ir čia pastebima mažėjanti apimtis – 2023 m. ištirta 92,12 proc. 6–7 metų amžiaus vaikų, o 2024 m. – tik 81 proc. Rizikos grupėms priklausančių vaikų patikra taip pat nėra pakankama: 2022 m. ištirta 19 proc. vaikų, 2023 m. – 38 proc., 2024 m. – 29 proc. Nepaisant taikomų profilaktikos priemonių, tuberkulino mėginių vaikams atliekama nepakankamai. Atviros plaučių tuberkuliozės plitimą apsunkina ir tai, kad šia liga užsikrėtę asmenys dažnai vengia nurodyti kontaktinius asmenis, su kuriais nuolat gyvena ar palaiko glaudžius ryšius.

Taip pat **nežymiai daugėja** sergančiųjų atspariomis vaistams tuberkuliozės formomis atvejų: analizuojant **visus atvejus** (2022 m. ir 2023 m. – po 1 atvejį, 2024 m. – 2 atvejai), ir rodiklio tik **naujus atvejus** (2022 m. – 0 atvejų, 2023 m. – 1 atvejis, 2024 m. – 2 atvejai).

7.3. 2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimtys, proc.

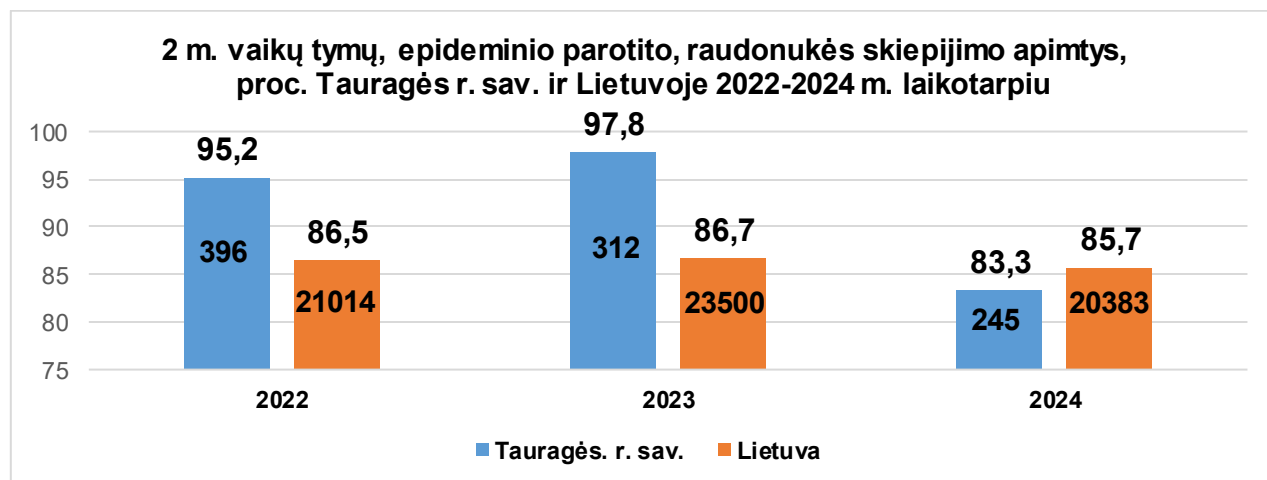
2024 m. Tauragės rajono savivaldybėje 2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimtys, proc. rodiklis (83,3 atvejai) 0,97 karto buvo mažesnis nei Lietuvos rodiklis (85,7 atvejai) ir tarp 60 savivaldybių buvo 52 vietoje, todėl pateko į raudonąją zoną (16 pav.). Didžiausias rodiklis Lietuvoje buvo Kalvarijos savivaldybėje (100 proc.), o mažiausias – Birštono savivaldybėje (66,7 proc.).

16 pav. 2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimtys, proc. Tauragės rajono savivaldybėje Lietuvos savivaldybių kontekste, 2024 m.

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

Lyginant šį rodiklį 2022–2024 m. laikotarpiu Tauragės rajono savivaldybėje su Lietuvos vidurkiu išryškėjo, kad savivaldybės rodiklis 2022 m. (1,10 karto) ir 2023 m. (1,12 karto) buvo didesnis nei Lietuvos vidurkis, tačiau 2024 m. sumažėjo ir buvo mažesnis (0,97 karto) nei Lietuvos (17 pav.).

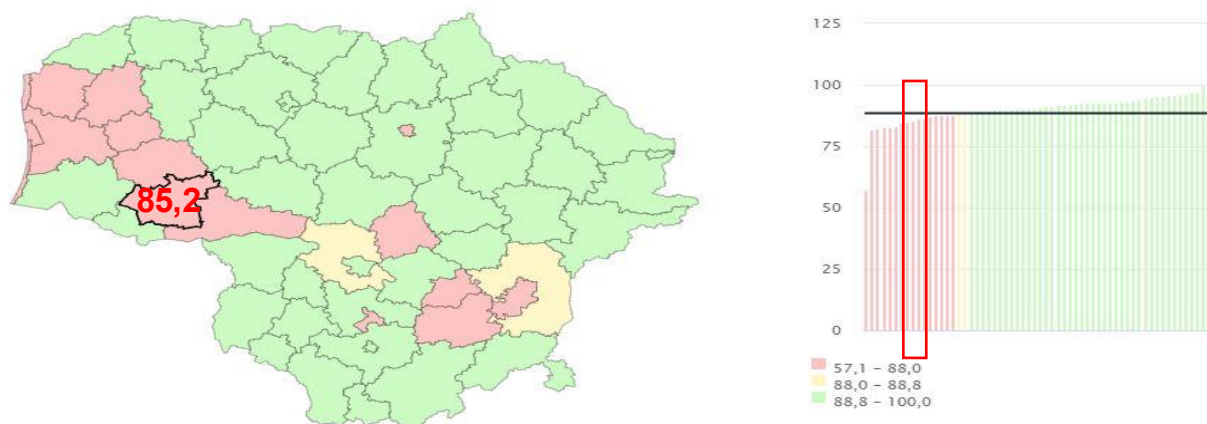
17 pav. 2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimtys, proc. Tauragės rajono savivaldybėje ir Lietuvoje 2022–2024 m. laikotarpiu.

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), proc.

2024 m. Tauragės rajono savivaldybėje 1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), proc. rodiklis (85,2 atvejais) 0,96 karto buvo mažesnis nei Lietuvos rodiklis (88,4 atvejais), ir tarp 60 savivaldybių buvo 53 vietoje, todėl pateko į raudonąją zoną (18 pav.). Didžiausias rodiklis Lietuvoje buvo Pagėgių savivaldybėje (100 proc.), o mažiausias – Birštono savivaldybėje (57,1 proc.).

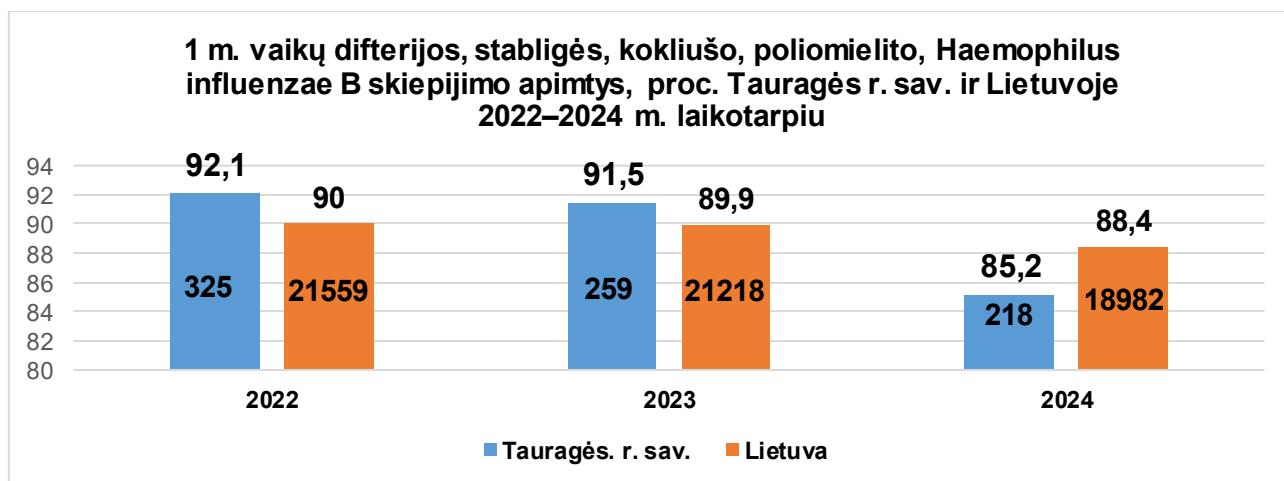
1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), % Metai: 2024 Gini: 0.03

18 pav. 1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), proc. Tauragės rajono savivaldybėje Lietuvos savivaldybių kontekste, 2024 m.

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

Lyginant šį rodiklį 2022–2024 m. laikotarpiu Tauragės rajono savivaldybėje su Lietuvos vidurkiu išryškėjo, kad savivaldybės rodiklis 2022 m. (1,02 karto) ir 2023 m. (1,02 karto), buvo didesnis nei Lietuvos vidurkis, tačiau 2024 m. sumažėjo ir buvo mažesnis (0,96 karto) nei Lietuvos (19 pav.).

19 pav. 1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), proc. Tauragės rajono savivaldybėje ir Lietuvoje 2022–2024 m. laikotarpiu.

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys

Tauragės NVSC duomenimis apžvelgiant 2014–2024 m. laikotarpį Tauragės rajono savivaldybės vaikų skiepavimo rodikliai nuo difterijos, stabligės, kokliušo, B tipo Haemophilus influenzae infekcijos buvo mažesni nei 90 proc. net 4 metus (2019 m. – 1,34 proc., 2020 m. – 13,53 proc., 2021 m. – 2,1 proc., 2024 m. – 4,84 proc.), o skiepavimo rodikliai nuo tymų, raudonukės ir epideminio parotito – 2 metus (2021 m. – 1,27 proc., 2024 m. – 6,67 proc.) (1 lentelė).

1 lentelė. Tauragės rajono savivaldybės vaikų imunizacijos apimtys 2014–2024 m.

Metai	Difterija, stabligė, kokliušas, B tipo Haemophilus influenzae infekcija (pentaxim) (1 m.)	Tymai, raudonukė, epideminis parotitas 2 m.
2014	95,6	94,5
2015	94,4	92,85
2016	95,87	95,62
2017	96,43	94,16
2018	97,69	95,08
2019	88,66	99,05
2020	76,47	94,98
2021	87,9	88,73
2022	92,07	95,19
2023	91,52	97,81
2024	85,16	83,33

Šaltinis: Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Tauragės departamento Užkrečiamųjų ligų valdymo skyrius

2024 m. pagal įskiepijamas vakcinas Tauragės r. savivaldybės ASPĮ 29 tėvai / globėjai **atsisakė** vaikus skiepyti 2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepu, o 19 tėvų / globėjų – **neskiepijo be priežasties**. 1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, Haemophilus influenzae B skiepu **atsisakė** vaikus skiepyti 23 tėvai / globėjai, 13 tėvų / globėjų vaikų **neskiepijo be priežasties**.

Dažniausiai vaikai nepaskiepijami dėl tėvų ar globėjų atsisakymų, neatvyksta tiesiog be priežasties, gyvena užsienyje, kitos priežastys: dar neatitinka skiepavimo amžiaus, išvykę į kitus metus, atėjus laikui skiepytis susirgo ir pan.

8. IŠVADOS

1. Nors, 2024 m. lyginant su 2023 m., Tauragės rajono savivaldybėje stebimas teigiamas pokytis, t .y., savižudybių rodiklių mažėjimas, situacija vis dar išlieka prastesnė nei šalies vidurkis. Savivaldybė patenka į nepalankią – raudoną – zoną, užimdama 33 vietą tarp 60 savivaldybių. 2024 m. savivaldybėje tarp nusižudžiusių asmenų visi buvo vyrai, didesnė jų dalis buvo iš kaimo. Užregistruotų bandymų žudyti atvejų skaičius taip pat sumažėjo.

2. 2024 m. sergamumo tuberkulioze (nauji atvejai) rodiklis savivaldybėje 1,25 karto viršijo Lietuvos vidurkį, tarp 60 savivaldybių buvo 38 vietoje, todėl Tauragė pateko į raudonąją zoną. Tuberkulioze 2 kartus daugiau sirgo vyrai nei moterys. Nežymiai padidėjo sergančiųjų atspariomis vaistams tuberkuliozės formomis atvejų skaičius.

3. Tauragės r. savivaldybėje 2024 m. vaikų skiepavimo apimtys rodiklių – 2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė), proc. ir 1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, B tipo Haemophilus influenzae (3 dozės), proc. – sumažėjo, nebesiekė rekomenduojamų 90 proc. ir buvo mažesnės už Lietuvos vidurkį, todėl pateko į raudonąją zoną. Skiepimas nuo difterijos, stabligės, kokliušo, B tipo Haemophilus influenzae infekcijos, lyginant su 2023 m., sumažėjo 6,36 proc., o vaikų, paskiepytų tymų, raudonukės ir epideminio parotito vakcina, sumažėjo net 14,48 proc.

9. REKOMENDACIJOS

1. Atsižvelgiant į Tauragės r. savivaldybėje nustatytas savižudybių tendencijas, svarbu tęsti ir stiprinti savižudybių prevencijos priemones, ypatingą dėmesį skiriant vyrams, kaimo gyventojams ir ankstyvam savižudiškų minčių bei bandymų žudyti atpažinimui. Rekomenduojama stiprinti savižudybių prevenciją savivaldybės lygmeniu vykdant savižudybių prevencijos ir intervencijos žinių bei įgūdžių stiprinimo / didinimo mokymus įvairių sričių specialistams, įmonių / įstaigų darbuotojams, nes efektyviai savižudybių prevencijai būtinas glaudus tarpinstitucinis bendradarbiavimas tarp sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų, švietimo, užimtumo institucijų ir nevyriausybinių organizacijų, siekiant užtikrinti greitą ir koordinuotą pagalbą rizikos grupėms. Svarbu skatinti bendruomenines iniciatyvas ir savitarpio pagalbos tinklus, stiprinančius socialinius ryšius ir gyventojų emocinę gerovę.

2. Siekiant mažinti tuberkuliozės paplitimą Tauragės rajono savivaldybėje, rekomenduojama stiprinti tuberkuliozės prevencijos ir kontrolės priemones, orientuotas į ankstyvą ligos nustatymą ir veiksmingą profilaktiką. Būtina išlaikyti ir didinti naujagimių skiepijimo BCG vakcina apimtį, siekiant ne žemesnių kaip Nacionalinėje imunoprofilaktikos programoje nustatytų rodiklių, taip pat aktyviau užtikrinti tuberkulino mėginių atlikimą 6–7 metų amžiaus vaikams ir rizikos grupėms priklausantiems vaikams. Atsižvelgiant į didėjančią atsparių vaistams tuberkuliozės formų skaičių, svarbu užtikrinti gydymo režimų laikymosi kontrolę, nuolatinę pacientų stebėseną ir glaudų bendradarbiavimą tarp sveikatos priežiūros įstaigų, visuomenės sveikatos specialistų, socialinių paslaugų bei kitų suinteresuotų institucijų. Taip pat svarbu stiprinti tarpinstitucinę informacijos apsikeitimą, siekiant laiku nustatyti atvejus ir užkirsti kelią ligos plitimui. Be to, rekomenduojama aktyviai vykdyti tuberkuliozės prevencijos priemonių viešinimą ir nuoseklų visuomenės informavimą apie ligos požymius, plitimo kelius ir profilaktikos svarbą, mažinant stigmatizaciją ir skatinant gyventojų sąmoningumą.

3. Siekiant pagerinti vaikų skiepijimo apimtį Tauragės r. savivaldybėje, rekomenduojama stiprinti imunoprofilaktikos priemones ir užtikrinti, kad skiepijimo rodikliai pasiektų ne žemesnį kaip 90–95 proc. lygį, reikalingą kolektyviniam imunitetui palaikyti. Svarbu didinti sveikatos priežiūros įstaigų atsakomybę už aktyvų vaikų kvietimą skiepytis, taikyti priminimų sistemas (telefonu, SMS ar el. paštu) ir užtikrinti nuolatinę neskiepytų vaikų stebėseną. Rekomenduojama stiprinti tėvų ir globėjų informavimą apie skiepų saugumą, naudą ir galimas neskiepijimo pasekmes, vykdant nuoseklų ir tikslinį viešinimą bei individualias konsultacijas sveikatos priežiūros įstaigose. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas tėvams, kurie atsisako skiepų ar neatvyksta be priežasties, siekiant didinti jų

pasitikėjimą imunizacija. Taip pat svarbu stiprinti bendradarbiavimą tarp asmens sveikatos priežiūros įstaigų, visuomenės sveikatos specialistų, švietimo įstaigų ir savivaldybės administracijos, siekiant koordinuotų veiksmų vaikų skiepijimo apimčių didinimui.

2024 M. MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ GYVENSENOS TYRIMAS

3 lentelė. Laimingumas, sveikatos ir išvaizdos vertinimas, sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas, pasyvus laisvalaikis ir mitybos įpročiai, burnos higiena), rizikingas elgesys (tabako, elektroninių cigarečių rūkymas, alkoholio, narkotinių medžiagų vartojimas, patyčios ir saugumas kelyje, namuose bei mokykloje) Tauragės r. savivaldybės 5, 7 ir 9 klasių mokinių tarpe 2024 m.

Rodiklis	Iš viso	5 kl.	7 kl.	9 kl.
1. Laimingumas, sveikatos ir išvaizdos vertinimas				
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi pakankamai laimingi ar labai laimingi vertindami savo dabartinį gyvenimą, dalis (proc.)	67,3	75,8	67,9	57,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie savo sveikatą vertina kaip gerą ar labai gerą dalis (proc.)	72,7	79,1	73,6	65,0
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie yra patenkinti savo išvaizda, dalis (proc.)	30,8	43,6	29,2	19,0
2. Sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas, pasyvus laisvalaikis ir mitybos įpročiai, burnos higiena)				
2.1. Fizinis aktyvumas ir pasyvus laisvalaikis				
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie 5 ir daugiau dienų mankština ar sportuoja bent 60 minučių (skaičiuojant kartu su fizinio ugdymo pamokomis), dalis (proc.)	33,1	31,3	36,8	31,0
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien, ne pamokų metu, mankština ar sportuoja bent 60 minučių, dalis (proc.)	11,6	12,3	11,3	11,0
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie vidutiniškai 4 ir daugiau valandų per dieną praleidžia prie ekranų (televizoriaus, kompiuterio, planšetės, išmaniojo telefono), dalis (proc.)	27,6	12,8	30,2	40,5
2.2. Mitybos įpročiai bei burnos higiena				
Mokyklinio amžiaus vaikų, kasdien valgančių pusryčius, dalis (proc.)	43,2	52,1	37,7	39,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius (neskaitant sulčių), dalis (proc.)	28,6	33,2	25,0	27,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves (neskaitant bulvių), dalis (proc.)	28,6	24,2	28,8	33,0
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo saldumynus, dalis (proc.)	16,2	12,3	17,0	19,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną geria gazuotus saldžiuosius gėrimus, dalis (proc.)	6,4	8,1	6,1	5,0
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savaitę geria energinius gėrimus, dalis (proc.)	13,8	7,1	12,3	22,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie papildomai nededa druskos į paruoštą maistą, dalis (proc.)	28,6	35,1	26,4	24,0
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie valosi dantis šepetėliu ir pasta dažniau nei kartą per dieną, dalis (proc.)	61,3	59,2	60,4	64,5
3. Rizikingas elgesys (tabako, elektroninių cigarečių rūkymas, alkoholio, narkotinių medžiagų vartojimas, patyčios ir saugumas kelyje, namuose bei mokykloje)				
3.1. Tabako gaminių bei elektroninių cigarečių vartojimas				
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė tabako gaminius, dalis (proc.)	5,6	0,5	3,8	13,0
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą rūkė tabako gaminius, dalis (proc.)	12,8	2,8	9,9	26,5

Rodiklis	Iš viso	5 kl.	7 kl.	9 kl.
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis (proc.)	7,7	0,5	6,1	17,0
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis (proc.)	17,8	4,7	17,0	32,5
3.2. Alkoholio vartojimas				
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis (proc.)	8,8	2,8	9,0	15,0
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis (proc.)	28,7	8,1	28,8	50,5
3.3. Narkotinių medžiagų vartojimas				
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo kanapes („žolę“, marihuaną, hašišą), dalis (proc.)	2,4	1,4	1,4	4,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo kitus narkotikus nei kanapes, dalis (proc.)	3,0	2,4	2,8	4,0
3.4. Saugumas kelyje				
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada tamsiu paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus, dalis (proc.)	12,5	23,7	8,0	5,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobiliu, dalis (proc.)	80,9	84,8	80,7	77,0
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada dėvi šalmą važiuodami dviračiu, dalis (proc.)	9,9	17,6	5,9	4,9
3.5. Patyčios				
Mokyklinio amžiaus vaikų, iš kurių tyčiojosi kiti mokiniai per paskutinius 2 mėnesius, dalis (proc.)	42,5	55,0	43,4	28,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie patys tyčiojosi iš kitų mokinių per paskutinius 2 mėnesius, dalis (proc.)	31,3	33,2	35,8	24,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų patyrė patyčias per socialinius tinklus, elektroniniu paštu ar telefonu, dalis (proc.)	12,7	17,5	10,8	9,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių patyrė patyčias per socialinius tinklus, elektroniniu paštu ar telefonu, dalis (proc.)	26,6	29,4	27,8	22,5
3.6. Saugumas namų ir mokyklos aplinkoje				
Mokyklinio amžiaus vaikų, kuriuos per paskutinius 2 mėnesius mušė ar kitaip fiziškai baudė tėvai, dalis (proc.)	10,0	16,6	8,5	4,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi saugūs namų aplinkoje, dalis (proc.)	96,1	95,3	95,8	97,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi saugūs mokyklos aplinkoje, dalis (proc.)	78,2	78,2	75,5	81,0

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenys